

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótalajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Alakítsunk fogyasztási szövetkezetet.

(Levél Vértési Károly urhoz.)

(T. A.) E lap hasábjain már több-
izben rámutattunk arra a túrhetetlen
állapotra, mely a drágaság miatt Zom-
borban uralkodik és pedig főleg a kofák
s a lakosság vért kiszípolyozó élelmi-
szerárúsítók kapzsisága miatt. Ezek mind
nemesek gyorsan akarnak meggazda-
godni, de már meg is gazdagodtak a
mi keservesen szerzett filléreinkből. Hogy
ez a természetellenes állapot Zombor
város lakosságát egyformán kegyetlenül
sujtja, az mindenki előtt kézzel fogható
dolog; de hogy legnagyobb és már el-
viselhetlen sullyal nehezedik a csekély
javadalmazásu tisztikarra, azt mondani
se kell.

Példával szolgállok. Az legfényeseb-
ben megvilágítja a helyzetet. Forintok-
ban fogok beszélni, hogy azok is meg-
érthessék, akik a koronákat keveselik.

Egy családostisztviselőnek, — akit
a jó Isten mondjuk, hogy csak három
gyermekkel áldott meg, de egyéb javak-
kal nem, — legyen pl. az évi fizetése:
1500 frt.

Ebből adóra (kereseti
adó és általános jövedelmi
pótadó) levonnak 12 hó alatt . . . 33 frt 75 kr.
Nyugtatvány bélyegre
kiad 12 hó alatt . . . 7 frt 56 kr.
Betegápolási pótadóra
levonnak évenként . . . 1 frt 25 kr.
Nyugdíjra levonják az
államnál a fizetés egyhar-
madát 12 hó esetleg 36 hó
alatt, a megyénél, városok-
nál stb. pedig a fizetés 5%-át
addig, míg csak szolgálatában
áll az illető; tehát ez utóbbi
véve, a nyugdíjlevonás éven-
ként . . . 75 frt — kr.

Mindez összesen . . . 115 frt 56 kr.
Marad tehát az élet-
fentartásra . . . 1382 frt 44 kr.

Tegyük már most erről egy kis
számadást.

A napi ételmezésre:
reggelire, ebédre, vacsorára,
esetleg ozsonnára kell (férj,
feleség, 3 gyermek és 1 cse-
léd, tehát 6 tag) minimális
számítással napi 2 frt, tehát
évente . . . 730 frt — kr.

Lakásra a legegyszerű-
sített igényeket tartva szem-
előtt . . . 200 frt — kr.

A 3 gyermek iskoláz-
tatása (beiratási díj, tandíj,

könyvek, egyéb iskolaiszerek)
évente . . . 60 frt — kr.
A 3 gyermek ruház-
tatása évente . . . 60 frt — kr.
A családfő és neje ru-
háztatása évente . . . 100 frt — kr.
Világítás évente . . . 30 frt — kr.
Fa fűtéshez és kony-
hához évente 6 öl a 18 frt
Favágatás ölenként 3
frt, tehát 6 öl . . . 18 frt — kr.
Ivó- és mosóvízre ha-
vonta 50 kr., tehát egy évre
Mosásra szappannal
együtt havonta 1 frt 50 kr.,
tehát egy évre . . . 18 frt — kr.
A cseléd havi bére 8
frt, tehát egy évre . . . 96 frt — kr.
A családfő tagsági díja
valamelyik kaszinóban évi . . . 6 frt — kr.
Jótekingy és egyéb ily
célokra évente . . . 4 frt — kr.
A család szórakoztatá-
sára évente . . . 10 frt — kr.
Mindez összesen . . . 1446 frt — kr.

Tehát ez az összeg az évi fizetés-
ből az életfentartásra fenmaradt össze-
get már meghaladja 63 frt 56 krral.
Hát miből fedezné ezt és a netán még
felmerülő hiányt másból, mint a drága
kölesönökből?! Akkor aztán nem kell
csodálkozni azon, ha a tisztviselő nya-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Anyám bánata.

Édes fiam, de nagy is ez a bánat,
Minden újul, csak egyedül te nem . . .
Mióta messze, messze mentél tőlem,
Nincs nappalom, nincs éjjelem.

Zokogva járok, hull a könyvem egyre.
Hát nincsen vigasz, nincsen enyhülés!
Temetni mindent s mindent elfeledni . . .
Oh erre egy hosszú élet kevés!

Kevés, — mert hisz mitől virul az élet?
Mi tartja fenn — ugy-e a szeretet?
És jó egy szélfuvallat s nem marad más:
Egy sírhalom, mely mindent eltemet.

Dr. Radványné Ruttkay Emma.

A mulatságos történet.

Volt egyszer egy ember. Nagyon szeren-
csétlen flótás volt, nem azért, mintha flóta-
készítő lett volna és a flótáknak nem volt

kelete, hanem azért, mert humorisztikus no-
vellakészítő volt és ezeknek nem volt keletük.
Nagyon higveleji fráter volt; ennek bebizo-
nyításul nem hivatkozhatunk ugyan arra, hogy
a magyar tudományos akadémiának tagja lenne,
hanem röviden elég annyit mondanunk, hogy
ilyen elbeszéléseket szokott írni:

*

Két szeretőm volt. Az egyik aranyfürtös,
szőke; neve Julia. Oh, fölséges Julia! A másik
hollófürtös barna leány volt, ki a keresztség-
ben Laura nevet nyert. Oh, imádandó Laura!

Az egyik, Julia, a mákospatkót szerette,
Laura a dióspatkót! A híres Patkó somogyi
rablóvezér csak patkószeg volt, tekintve azokat
a veszedelmeket, miket ő okozott az emberek-
nek és azokat, miket az említett mákos- és
dióspatkók okoztak nekem.

(— Kedves férjem, azt üzenik a patikából,
hogy a kis gyermek orvossága negyedóra mulva
készen lesz, egy korona negyven fillér jár érte,
az én orvosságomért meg egy korona hatvan
fillér.

— Összesen három korona . . . Tartozom
ugyan a szerkesztőnek száznegyven koronával,

de három koronát még, azt hiszem, bizonyosan
fog adni a novelláért. Sietek megírni.)

Laura a művészet papnője volt a nyári
színháznál. Julia személyesen nem volt semmi-
féle papnő, azonban volt egy derék káplán
unokabátyja Szegletfalván. Atyjának igen jó-
hírű szappanos boltja volt a faggyu-utcában.
A szép szappanos kisasszony és a régi jó
hírnévben álló szappanos bolt meleg sóhajokat
keltettek nem egy szappanos-legény keblében,
hát még az enyémben, aki még csak szappanos-
legény sem voltam, hanem a „Ruhacsin“ divat-
lap munkatársa.

De ha égtem Juliáért, égtem Lauráért
is; ha szívembe véstem is Julia arcát, nem
állhattam ellen Laura szemének sem, melyek-
nek fénylőbb lángja volt, mintha Juliáék bolt-
jában egyszerre meggyújtották volna valamennyi
gyertyákat. Juliáék nem árultak milly gyertyát.

Szívemben fészkelte mind a két leány, nem
tudtam, melyiket szerettem jobban s e csodálatos
kettős szerelmem utóbb a diós- és mákospatkók
iránti érzelmeimnek is megfelelő irányt adott,
utóbb ezek közül sem tudtam, melyiket szerettem
jobban.

kig uszik adósságban és ez adósságok után fizetendő évi uzsorakamatok is szép összegtől fosztják meg a zsebét, amelyeket szintén csak a fizetéséből kell elvonni.

Már pedig amit felsoroltam, mind a minimális tételekre van leszállítva és kétségbevonhatlanul szükséges. Ezekon kívül több oly dolog is fordul elő évente minden családban, pl. betegség, orvos, patika s egyéb előre nem látható kiadás, melyeknek már a puszta megemlézése is bánattal tölti el a családapa szívét, tehát fel sem soroltam.

Ha valaki e tételeket még kisebb összegekre tudná leszállítani és kimutatná, hogy az életfentartásra megmaradt 1382 frt 44 krból akkor, mikor az utóbbi időkben mindennek az ára jóval megkétszereződött, — mikor 1 kiló zsír 76 kr., 1 kiló hus 65—70 kr., 1 kiló liszt 12—13 kr., két tojás 10 kr., egy liter tej 8 kr., a burgonya, zöldség és hüvelyes vetemény pedig kétszeres, sőt háromszorosára emelkedett, a baromfi pedig egyáltalán megfizethetlen, — fedezni lehet, az a világ leghíresebb matematikusa lenne és megérdemelné, hogy a neve aranybetűkkel tündököljön az annálekben és piramis hirdesse örök időkre az emléket!

Segíts magadon és az Isten is megsegít! — mondja a közmondás. Hát én is azt mondom, csak hogy hozzátesszem, hogy akkor segítünk magunkon és az Isten is csak akkor segít meg bennünket, ha valamennyien összetartunk és valaki közülünk, egy arra hivatott agilis egyén, kezébe veszi a mozgalom gyepeljét és nem áll meg a féluton, hanem megküzd a Szcilla és

Kharibdiszszal s levágja a hidra undok fejét.

Vértesi Károly tudott és tud lelkesülni minden szépért, jóért és nemesért. Az ő fáradhatlan lelke és akadályt nem ismerő telttereje még a holt sziklából is életet fakaszt. Igen sok szép tett dícséri már az ő vaskezét és bölcs belátását. Legutóbb is a Bácsmezei irodalmi társaságot keltette életre. Ez kulturális célt tűzött ki maga elé a lelkek gyönyörködtetésével, a szívek megnevelésével. Szép. De nemcsak az Isten igéjével él az ember, hanem kenyérrel és hussal is! Meg kell tehát alakítani a fogyasztási szövetkezetet. Ennek a fennállása lesz olyan nemes, mint bármi másé, mert célja a létfenntartás!

Ébredjünk már egyszer fel abból az érzéketlen álomból, melybe eddig elmerültünk és a magunk és családunk jóléteért törjünk lándzsát! Ne várjunk mindent a hatóságtól.

Vértesi Károly ur! Minthogy ön polgártársainak a bizalmát és tiszteletét egyaránt bírja, vegye kezébe a mozgalom gyepeljét, hívja össze rövidesen a zombori tisztikart, akár e lapok útján is, a dolgok megbeszélése, megvitatása végett és hiszem, hogy rövid idő múlva eredménye lesz az összetartásnak, mert nincs lehetetlenség a világon, csak akarni kell!

És akkor egy város jobb sorsra érdemes polgárainak örök hálája kíséri minden lépteit.

Azok pedig, akik jobb eszmét tudnának megpendíteni, szóljanak a tárgyhöz minél hamarabb e lapok hasábjain, mert e dologban késedelmeskedni most már annyi lenne, mint magunk alatt vágni a fát és a telhetetlen kapzsiságot

csupa nembánomságból a fejünk fölött teljes hatalmu urrá nevelni.

Ötszáz tisztviselő csak tehet valamit!

Munkára tehát!

Az érsek az ő tanítóinak.

Kalocsán tiz év előtt az akkori érsek bőkezű támogatásával „Tanítók Háza” épült, amelyben az egyházmegye tanítóinak ama gyermekei nyernek teljes ellátást és megfelelő felügyeletet, akik az ottani felsőbb iskolát látogatják.

Erre a „Tanítók Házára” szállt dr. Városov Gyula Kalocsa nagylelkű főpapjának figyelme, aki pénztárából három ezer koronát folyósított a jövő tanévre, hogy abból a kiadások fedeztessenek.

Ez jelentős segítyt jelent a megyei katolikus tanítóságra, mert így most tanuló gyermekeik ugyyszólván ingyenes internátusba kerülnek a jóságos főpásztor bőkezűségéből.

Hogy a kegyelmes főpap első nagy segítyét az ő tanítóinak adja, ez csak bizonyítéka annak, hogy az érsek, mint kiváló tanfőúr nem feledkezik meg magas székén az ő volt munkatársairól, sőt meleg érdeklődéssel fordul az igazán mostohán fizetett és nélkülözéssel küzdő néptanítók felé.

Nagy örömmel vette az egész megye tanítósága az új főpásztor kinevezését, mert ismerte kiváló erényeit és jóságos szívet, de e bőkezű adományának hírére száz és száz tanító lelkében éled a hála, megannyi anya szemében csordul ki az örömköny és sok tanító gyermek kis szíve dobban meg a jóságos érsek atya neve halla-

(— Uram, ne hoznék fát a szatócstól. A kis György fázik...)

— Hozhat, házmesterné, mindjárt, csak hadd fejezzem be irásomat... kapok érte pénzt... nőm tudja.)

Eljött a karácsony napja. A szép Juliának mákospatkóval kellett kedveskednem, a bájos Laurának dióssal.

Megvettem mind a kettőt az édes — utcai cukrászdában. Pompás két süteménydarab volt.

Gondosan dobozba téve mind a kettőt, az egyiket elküldtem Juliának, a másikat Laurának, egy-egy szerelmet lángoló levél kíséretében.

(— Hallja-e, ha még ma nem fizeti meg a 28 korona biróilag megállapított perkötségeimet, holnap megtartatom a kitűzött árverést és elvitetem minden hm-lomját.)

— Ügyvéd ur, kérem...

— Azonkívül 2 korona bérkoesidiját, a miért ide jöttem. Gyalog jöttem ugyan, de bérkoesin is jöhettem volna.

— Ügyvéd ur!

— Délután öt óráig évárom a harminc koronát. Szolgája!

Szerelmes lovagi kötelességemnek eleget téve, boldogító öntudattal jártam este az utcákon a sokaság közt, melyben legboldogabbnak tartottam magam s úgy tetszett, mintha az égen csillagok helyett mind mákos- és dióspatkók ragyognának.

(— Istenem, kedves kis fiam, hogy fázik, milyen sápadt! Mindjárt meghal!

— Rögön készen leszek irásommal, édes nőm, néhány pereig türelemmel légy még. Hozom az orvosságot azonnal, amint a szerkesztőtől jövök.)

Felpirosnyakkendőzve, ragyogó arccal nyitottam be másnap Juliához.

(— Istenem, egyre hidegebb lesz egész teste! Kis fiam, kedves kis György, ne halj meg!)

De mi történik? Julia helyett Laura fogadott, a színésznő! Nem jót kezdtem gyauítani.

— Mit keres itt? — kérdé oly hangon, mintha ő lett volna Othello, én meg Desdemona.

— Kedves Laura, hát... szappant akarok venni!

— Majd megmosom a fejét szappan nélkül is! Ön nem mond igazat! Beszéljen! Nem szappanért jött!

— Higyje el, Laura, nem egyébért, ha mondom, meg gyertyáért.

— Hah! gyertya! Gyertyát gyujtott ön a szemeim előtt, csalfa farizeus! De gyujtok már most én is önnek!

Elfelejtettem mondani, hogy alkonyat volt. Laura utóbbi szavaira belépett Julia is, égő gyertyával, melynek világánál szemembe ötlöttek az asztalon levő patkóim és leveleim. A küldéskor föleseréltem a két leány patkóját és a leveleket; e szerenesétlen fölfedezés idézte elő a jelenetet.

(— Ne halj meg, kis fiam! Kedves kis György!)

A faggyu-utcai jóbirnevű szappanosbolt és a nyári színház közt a pad alatt maradtam.

(— Meghalt... meghalt! Istenem! Istenem!... Ébredj, kedves fiam, György!...)

*

Hihetőleg még több is van a mulatságos történethez, azonban a szerenesétlen flótás nem folytatta tovább. A temetési költségekre ugyan

tára, aki oly figyelemmel siet tanítói segélyére.

A „Tanítók Házát“ Császka György boldogemlékű érsekünk alapította, kibővítéséhez dr. Mayer Béla püspök járult fejedelmi adománnyal és most dr. Városov Gyula érsek bőkezősége teszi lehetővé, hogy a tanító gyermekek nagy internátusába boldogan, gondterhe nélkül küldhessék a tanítók az ő gyermekeiket.

Hála és köszönet érte!

De elismerés annak a férfinak is, aki szerényen, mint az ibolya vonul meg és működik a Tanítók Háza felvirágzásán.

Ez Berauer József képezdei tanár, aki megpendítője és a bőkezű főpapok segélyével megteremtője a „Tanítók Házát“-nak Kalocsán.

Ő volt az, aki most is fölkereste a kegyelmes érsekatyát és kiesdette azt a segélyt, amely az egész tanítóságnak ajándék. Sok gáncs és gyanúsító rágalom férközött e nemes tanférfihoz, de lehullott róla, mint a szikláról a nyíl és ez újabb közbenjárása csak nevelni, erősíteni fogja az őt tisztelő nagy seregét.

A kalocsai „Tanítók Háza“ virulni fog és nemes feladatát hiven fogja teljesíteni, mert bőkezű atyát nyert kegyelmes érsekünkben és gondos őrködő angyal bir Berauer József igazgatóban!...

F. I.

É r t e s i t ő k.

I.

A zombori állami főgimnázium értesítője az 1905—1906. tanévről. Közzéteszi Rittinger Antal igazgató.

nem kellett kevesebb pénz, mint az orvosságra, igen ám, de honnan vegyem a papírost?!

Arany mondatok.

Csak azok igazán gazdagok, kik óhajtaikat tehetségeik szerint korlátozzák.

*

A jelen élet csak egy pillanat és a jelen pillanat csak az élet.

*

Amíg a nő szeret, nem tud egyebet, csak szeretni; a férfi úgy szeret, ahogyan éppen körülményei engedik.

*

Aki jó embereket szeret, legalább még nem egészen romlott.

*

Van-e ember, aki, bármerre is vezette életutja, anyját ellefejtette?

*

Ugy szeretni, mint Isten, leginkább az anya képes. Azért adja Isten neki a kisdedeket, hogy az isteni szeretet az övében ismétlődjék és visszatükröződjék.

Az értesítő első közleménye Művészettörténeti előadásaink címen kivonatos összefoglalása annak a 12 órás előadás-sorozatnak, melyet a közoktatásügyi miniszter megbízásából Megyesi Ferenc tanár tartott a tanulók művészettörténeti ismereteinek és művészi izlésének fejlesztése céljából. A szóbeli előadást 149 vetített kép kísérte, melyből 26 kép az értesítőbeli közleményt is illusztrálja.

A lefolyt év történetéből a következő adatokat emeljük ki.

Beiratkozott összesen 326 tanuló, 14 elkevesebb, mint a múlt évben. Évközben kilépett 20, maradt az év végén 306 tanuló. Az I. osztály a) és b) tagozatra oszlott. A Veni Sancte szeptember 5-én volt s 6-án megkezdődtek az előadások s folytak június 14-ig. Az évvizsgálatok június 15-től 21-ig tartottak. A jelentkezett 303 tanuló közül 244 tette le a sikeresen a vizsgálatot. A tanítás sikerét nagyban akadályozza az, hogy — különösen az alsó osztályokban — sok tanuló nem tudja kellőképpen a magyar nyelvet. E tekintetben még a felsőbb osztályokban is sok a jogos panasz. Az első osztályba oly tanulókat is föl kell venni, akik egyáltalán nem tudnak magyarul. Ezek nemcsak hogy maguk nem tudnak haladni, hanem a többiek előmenetelét is akadályozzák. Ehhez járul az osztályok túlságos zsúfoltsága is. Az utóbbi bajon az igazgatóság véleménye szerint is egy polgári vagy iparos iskola föllállításával lehetne segíteni. Ez immár égető szükség. Megszüntetésével — mint tudjuk — az intéző körök komolyan foglalkoznak.

Az érettségi vizsgálat írásbeli része május 15—17-én, szóbeli része június 26—27-én folyt le. A szóbeli vizsgálatra jelentkezett 17 jelölt mind sikeresen állotta ki a vizsgálatot, köztük 4 jeles eredménnyel. A szóbeli érettségi vizsgálatokat dr. Platz Bonifác tankerületi főigazgató vezette.

Az értesítő beszámol az ifjúsági Arany János-önképzőkör, a Markovits-gyorsírókör, valamint az ének- és zenekar működéséről. Ezek közreműködésével az intézet 7 iskolai ünnepélyt rendezett: 1. az iskolai év ünnepélyes megnyitásokor, 2. október 6-án, 3. november 20-án Erzsébet királyasszonyunk emlékére, 4. március 15-én, 5. április 27-én a 48-as törvények szentesítésének emlékére, 6. június 8-án a koronázás emléknapján s 7. június 29-én az iskolai év bezárása alkalmával. Május 5-én és 6-án pedig az intézet ifjúsági hangversenyt tartott részben a József kir. herceg szanatórium, részben pedig az intézeti tanulmányi kirándulási alap javára. A tanulmányi kirándulás 10 napra terjedőleg Gömör megyébe történt 25 tanulóval Rácz Soma és Uhlmann Miklós tanárok vezetésével. Június 14-én tornavizsgálat és tornaverseny volt Khloyber Lajos tornatanár vezetésével. Ezekon kívül a szokásos tanulmányi s egyéb adatokat, statisztikai kimutatásokat, a segélyezéseket és jutalmazásokat stb. s végül a jövő évre szóló tudnivalókat közli a gondosan összeállított értesítő.

II.

Zombor sz. kir. város államilag segélyezett felső kereskedelmi iskolájának XVIII. évi értesítőjét közli Zsulyevits Ernő igazgató az 1905—1906. iskolai évről. Ez év történetéből megtudjuk, hogy az intézetbe 111 rendes és 2 magántanuló iratkozott be. A rendes tanulók közül 36 volt zombori illetőségű s több mint kétszer annyi:

77 volt vidéki. Ez mindenesetre az intézet jó hírnevét mutatja. Hozzá kell venni azt is, hogy az igazgatóság 18 jelentkezőt kénytelen volt visszautasítani, mivel az iskola szűk volta miatt több tanuló befogadni nem képes. Évről évre ismétlődik e jelenség, ami a fenntartó várost — mint halljuk — arra indította, hogy keresse a módot: mikép lehetne az intézetet kibővíteni, illetőleg számára új épületet emelni.

A júniusi érettségi vizsgálatot, melyen dr. Schack Béla, a felső kereskedelmi iskolák kir. főigazgatója s Perjéssy László szegedi kamarai titkár, mint a kereskedelemügyi miniszter biztosa, elnökölték, valamennyi jelölt sikerrel tette le. Az évvizsgálatok az alsó és középső osztályban június 18., 19. és 20-án folytak le. Az ünnepélyes Te Deum s az évvizsgálat ünnep a jutalmak kiosztásával június 29-én volt. A város törvényhatósága 9 szegénysorsu és kiváló előmenetelű tanuló mentett föl részben vagy egészben a tanítás díj fizetése alól.

Az intézet jóltevői közül első helyen kell megemlíteni a Zombori Takarékpénztárt, mely az intézet szertárainak gyarapítására s tanulmányutakra — mint évek óta — az idén is 200—200 koronát adományozott. Vértesi Károly ügyvéd, kiváló írónk, a Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság elnöke, 250 koronás alapítványt tett oly célból, hogy kamatait azok a tanulók nyerjék, akik az iskolai tanulmányutakat legvonzóbban irják le. Adományokból és alapítványok kamataiból majdnem minden jóra való tanuló nyert jutalmat pénzben vagy értékes és hasznos könyvekben. Az intézet segélyező könyvtára pedig a szegény tanulókat ingyen látta el iskolai kézikönyvekkel. A hazafias és kegyeletes eszmék ápolására az intézet több iskolai ünnepet ült, nevezetesen: október 6-án, november 19-én, Erzsébet királyné emlékeztetére, március 15-én, április 11-én és június 18-án, a koronázás évfordulóján. Ez iskolai ünnepeket az intézet Széchenyi önképzőköre rendezte az ifjúsági énekkar és zenekar közreműködésével. Június 3-án pedig 10 éves találkozóra gyűltek össze azok, akik a millenium évében tettek érettségi vizsgálatot az intézetben.

Az értesítő mindezekon kívül részletes adatokat tartalmaz az intézet életének minden egyes mozzanatáról.

III.

Az ujvidéki m. kir. állami felső kereskedelmi iskola értesítője az 1905—1906. évről. Szerkesztette Bruck Ferenc igazgató.

A három osztályba beiratkozott összesen 100 tanuló; az év végén maradt 89. A tanítás szeptember 6-án kezdődött. A júniusi érettségi vizsgálatra 23 tanuló jelentkezett. A vizsgálatot sikeresen letette 22, köztük 1 jelesen. Iskolai ünnepélyek voltak: november 19-én, Erzsébet királyné emlékére, március 15-én, április 11-én, június 8-án és június 29-én az évvizsgálat alkalmával.

Az intézettel kapcsolatosan női kereskedelmi tanfolyam is volt szervezve, melyben a tanítás szeptember 10-én vette kezdetét. Képesítő vizsgálatot tett — június 18-án — 29 növendék, köztük 5 kitünő és 15 jeles eredménnyel.

H i r e k .

Bérmálás Óbecsén. Dr. Városhy Gyula kalocsai érsek szeptember hónapban a Tisza mentén fogja kiosztani a bérmálás szentségét. Óbecsén három napig fog tartózkodni. Szeptember 15-én érkezik és 18-án távozik. Az érsek fényes fogadtatására már erősen készülnek az óbecsei hívek.

Bácsmezei vasuti ügyek a képviselőházban. A kereskedelmi miniszter a múlt héten terjesztette a képviselőház elé a Bács-Bodrog vármegye egyesült h. é. vasutak részvénytársasága tulajdonát képező szabadka—zenta—óbecsei és zenta—horgos—szegedi, valamint az óbecse—újvidéki—titeli h. é. vasutak építésére és üzemeltetésére kiadott engedélyokiratok egyesítéséről szóló törvényjavaslatot.

Halálozás. Bruck Adolf Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja f. évi július hó 19-én hajnali fél 1 órakor 84 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult földi maradványai f. évi július hó 20-án délután 4 órakor fognak a helybeli izraelita temetőben örök nyugalomra tétetni. Béke poraira!

Vasuti állomások postai funkciója. Sok felszólalásra adott okot, hogy sok vasuti állomáson nem lehet leveleket feladni. E felszólalások következtében a kereskedelemügyi miniszter intézkedett, hogy mindama vasuti állomásokon, ahol helyben vagy közel elérhető szomszédban postahivatal (postai ügynőség) nincs és a levélforgalom számottevő: az állomási előljárók közönséges és ajánlott leveleket vehessenek fel és közvetlenül a mozgó (kalauz) postához továbbíthassanak. Ez az intézkedés egyrészt lehetővé teszi, hogy a vasuti áruértesítőket tartalmazó levelek és a postával továbbítandó táviratok a lehető leggyorsabban juthassanak el a címzett kezébe, másrészt módot nyújt arra, hogy az utazó közönség ajánlott levélpostai küldeményeket a postahivatallal nem bíró vasuti állomásokon is feladhasson.

Pályázat. Zombor szab. kir. városnál megüresedett gyalogrendőri állásra pályázat van hirdetve. A pályázati kérvények folyó hó 30-ig személyesen nyújthatók be. Évi jaldalmazás 760 korona, 40 korona eszmapénz, természetbeni ruházat és teljes felszerelés.

Kegyetlen képviselőtestület.

Az uralkodó nagy drágaság és az így megváltozott viszonyok kényszerítő hatása alatt az óbecsei kisbírák, rendőrök és városkocsisok fizetésük rendezéseért, drágasági pótlékért folyamodtak a képviselőtestület elé, de nem találtak meghallgatásra, mert irgalmatlanul elutasították őket. Mióta nyugdíjalapra is kell fizetni ez alkalmazottaknak, azóta 16 forintból kell megélniök. Ez képtelenség, hogy egy család annyiból megélhessen és mégis csak dr. Varró és dr. Galambos tudtak felszólalni érdekükben, míg a többi képviselő dr. Tripolszky és Kékits indítványára elutasította őket. Hadd rágják tovább a keserű kenyeret, vagy ha már az éhség elveszi erejüket, eszüket: ám sztrájkoljanak vagy döljenek ki.

Figyelmeztetés. Zombor város rendőrfőkapitánya ez uton is figyelmezteti a vendéglősöket, hogy a közfogyasztásra szánt állatot élve és levágás után az állat husát mindenkor a vágóhídi állatorvos által vizsgáltassák meg és hogy a levágásra szánt állatot a vágóhídon tartoznak levágni, akik a főkapitány ezen intézkedései ellen vétének, azok szigorúan meg lesznek büntetve.

Gondnokság alá helyezés. A szabadkai törvényszék Feitz Lajos topolyai, Czírok Agnes moholi és Sztrikinan Meuyhért bajszentiváni lakosokat elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Gyermekszanatórium. Dr. Ruffly Pál miniszteri tanácsos kezdeményezésére Palicsón a beteg gyermekek részére sanatóriumot rendeztek be a fürdőidény tartamára.

A jelenlegi honatyák. Most, hogy az egész országban a képviselőválasztások befejeztek, áttekintést nyerhetünk azon különböző állásokról, amelyekből a jelenlegi orsz. képviselők kikerültek. Van közöttük 14 miniszter és államtitkár, 121 ügyvéd, 2 ügyvédjelölt, 36 volt állami, megyei vagy városi tisztviselő, 4 volt főispán, 121 földbirtokos, (még pedig 50 nagy, 67 közép és 4 kisbirtokos), 5 kereskedő, 2 gyáros és 7 bankigazgató. Ezenkívül 19 r. kath., 2 g. kath., 2 g. kel., 2 ev. és 7 ref. pap, 10 író, 14 hírlapíró, 1 kiadó, 16 felső és középiskolai tanár, 6 orvos, 2 gyógyszerész, 2 magántisztviselő, 1 festő, 4 mérnök, 1 bérlő, 1 volt katoná, 1 volt kir. közjegyző, 1 csillagvizsgáló s 1 magánzó.

Új iparvállalat Szabadkán.

Szabadkán most van alakulóban egy iparvállalat, amely részvénytársasági alapon hivatott hatalmas lépéssel előbbre vinni egy magyar iparágat. A kérdéses részvénytársaság a magyar márványipar fellendítésére alakul. Hazánkban ilyen nagy kiterjedésű és méretű márványipari vállalat és gyár mindössze egy van, kivéve egész Magyarországon még két hasonló célú gyár létezik, amelyek azonban a magyar fogyasztó közönség érdekeit kielégíteni nem képesek, mert vagy csak kézi erővel dolgoznak, vagy pedig kellő anyagi erő nélkül szűkölködnek. A szabadkai gyár működése a legmodernebb gépekkel felszerelve, kőfaragó munkák előállítására, eszokolása, épületmárványok és butormárványok előállítására terjed ki.

A háziipar fejlesztése. Az országos központi hitelszövetkezet által Óbecse, Sajkásgyörgye, Temerin, Szenttamás és Bácsfeketehegyen mezőgazdasági munkások részére alakított gazdasági háziipari termelő-szövetkezeteket a földművelésügyi miniszter egyenként 600 korona segélyben részesítette, ezenkívül gondoskodott minden szövetkezet részére egy fűzhántó és hasító gép beszerzéséről, valamint arról is, hogy a szövetkezetek olcsó hitelt kaphassanak.

Bácsmezei találmány. Ifj. Antal András óbecsei iparos egy minden székre alkalmazható, borotváláshoz szükséges fejtámlapot talált fel és erre a szabadalmat is megkapta. **Asztalosok sztrájkja.** Az újvidéki asztalosmunkások a napokban sztrájkba léptek. Követelésük 9 és fél órai munkaidő és 3 korona bérminimum. Az egyezségi tárgyalások folyamatban vannak.

Krizanthem-kiállítás. A bajai gyümölcsészeti egyesület ösztönjén Krizanthem-kiállítást rendez.

Aratógazdák figyelmébe. Az államvasutak osztálymérnöksége figyelmezteti az aratógazdákat, hogy learatott terményeiket a vasuti pályától legalább is 130 lépés távolságra helyezték el, mert különben, ha a mozdony szikrájától a kazal tüzet fog, a vasut nem fizet kártérítést.

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Boldizsár Gáspár és neje Kitka Etel, nővére: Boldizsár Etel férj. Tónay Imréné; sógora: Tónay Imre; gyermekeik: Dezső és Pál, Ehen János és gyermekei mélyen szomorodott szívvel jelentik szeretett fiuknak, fivér, sógor és nagybátyjuknak Polányi Boldizsár Kálmán nyugalmazott honvédfőhadnagy élete 38 ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, július hó 17-én délelőtt 11 órakor hirtelen történt gyászos elhunytát. Boldogult hült tetemei folyó évi július hó 18-án délután 5 órakor fognak a csonoplyai sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó évi július hó 19-én délelőtt 9 órakor fog az Urnak bemutatni. Csonoplya, 1906. évi július hó 17-én. Aldás és béke hamvaira!

Rajtakapott vasuti tolvaj.

Szalai János szabadkai lakos, m. kir. államvasuti éjjeli őr a teherpályaudvaron egy láda kockacukrot és két süveg cukrot kilopott az egyik vasuti kocsiából. A vele vadházasságban élő Czövek Julianna elakarta adni a lopott portékát, de rajtakapták. Házkutatást tartottak nála, amikor is egy bál szövet külső takaróját megtalálták lakásán. Ebből megállapították, hogy a múlt hó közepe táján elkötött szövetlopásnak is ő a tettese. A rendőrség Szalait letartóztatta.

Zombor sz. kir. város államilag segélyezett felső kereskedelmi iskolájában a tanulók beírása szeptember hó 1., 3. és 4-én mindenkor délelőtt 9—12 óráig történik, miután azonban egy-egy osztályba 40 tanulónál többet fel nem vehetünk, előjegyzéseket már a nagy szünet alatt is elfogadjunk. Előjegyztetés alkalmával a felvételi, könyvtári és értesítői díj, összesen 7 korona előre lefizetendő. A felső kereskedelmi iskola három évi tanfolyamból áll ugyanannyi osztályból, amelyek alsó, középső- és felsőosztály nevet viselnek. Az alsóosztályba oly tanulókat veszünk fel, akik a gimnázium, reál- vagy a polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, a középső- és a felsőosztályba csak az előző osztály elvégzése után léphet a tanuló. A felsőosztályu tanulók az iskolai év végén a vallás, közoktatási és a kereskedelmi miniszterek képviselői jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek. A zombori illetékes tanulóknak tandíja 60, a vidékieké 80 korona, amely előleges félévi részletekben is lefizethető. Ezenkívül beírás alkalmával fizetendő felvételi díj fejében 4 korona, az orsz. tanári nyugdíjalapra 6 korona, az ifjúsági könyvtárra 2 korona és az év végén kiadandó értesítőre 1 korona. A tornázás és a vivás tanításának díja félévenként 4 korona. Szegénysorsu, jó előmenetelt tett tanulók teljes tandíjmentességben részesülnek és tankönyvekkel is ellátatnak, minden egyébre az igazgatóság készséggel ad felvilágosítást és szívesen ajánl teljesen megbízható családokat, amelyek tanulókat teljes ellátásra elfogadják. — A felső kereskedelmi iskola igazgatósága.

Életmentő csendőr. Kovács Mihály topolyai lakos tűzoltó temetése alkalmával a tűzoltózenekar is kivonult, hogy az elhunytak a végtisztességet megadja. A menet a temető fele haladt, amidőn szembe talákozott Kovács Katona Mátyás kocsijával, kinek lova a szokatlan hangoktól megvadulva, örült vágatásban rohant lefelé a lejtős uton. Kovács Katona Mátyás nem bírván fékezni lovát, az úléből lebukott s szerencsésére a kocsit rudjába kapaszkodva, tarthatta fenn magát. Bakó János csendőr-őrsvezető látva Kovács veszedelemét, a lovak elé ugrott s a ló kantarát elkapva, kihuzta kardját s oly erővel ütött a ló fejére, hogy az rögtön megállt s így a további szerencsétlenségnek elejét vette.

Mikor kell berukkolni? A közönség körében sok találgatásra ad okot az ujoncok idej bevonulásának kérdése. Most már ez is el van döntve. A honvédelmi miniszter rendeletileg közli Bács-Bodrog vármegyével, hogy a júniusban és júliusban besorozott ujoncok már szeptemberben kötelesek berukkolni. Ez a rendelet természetesen csak az 1883 és 1884. évfolyambeliekre vonatkozik, míg az 1882. évbőliek póttartalékba jutnak. Az 1885. évbőliek csak decemberben fognak berukkolni.

Borzalmas lelet. Veprőd község határában az aratóssal foglalkozó munkások egy körübelül 40 éves, eltorzult arcu, ismeretlen ember hullájára bukkantak. Kiletét nem sikerült még felderíteni s a csendőrség nyomoz, vajjon nem-e arra vonuló cigányok követték el a gyilkosságot.

Leégett téglagyár. Az újvidéki középponti hitelintézetnek a város határában levő nagy téglagyára a napokban az éjjeli órákban ismeretlen okból több helyen kigyulladt. A körkemence porrá égett. A tűzörség későn jelent meg a helyszínen s munkája már alig akadt, mert akkora a téglagyár már teljesen elhamvadt. A kár jelentékeny.

Biciklizni akart. Klein Géza szabadkai kereskedő inasa, Bodrogi Mátyás elszakított 70 koronát. A lopást beismerte és bevallotta, hogy az összegben biciklit vett. A szenvedélyes bicikliztát a rendőrség letartóztatta.

A szórakozott tudós. A párisi Figaro mulatságos anekdotát közöl. A m p é r ö l, a nagy fizikusról, aki nemcsak nagy tudásáról, de szórakozott voltáról is ismeretes. Egy este, amikor Ampère hazafelé tartott, csak úgy szakadt az eső. A tudós szobájába érve, az esernyőjét gondosan belefektette a megvetett ágyba, ő maga pedig odaállt a szoba sarkába, hogy megszáradjon.

Szerencsétlenségek.

Tegnap délelőtt két szerencsétlenség történt városunkban. Mándits István lovasrendőr kocsin jött hazafelé a külteki szolgálatból, vele szemben pedig Loncsárevits Imre bérkocsis. A bérkocsis, ki ügetve hajtott, nem vette észre, hogy vele szemben egy kocsi jön. Mándits, ki látva a veszedelmet, ki akarta kerülni a bérkocsit, de már későn volt, mert a bérkocsisnak a kocsi rudja keresztül döfte a ló szügyét s a szegény pára rögtön ott a helyszínen elterült a földön. Nem tudjuk megérteni, hogy történhetett az a szerencsétlenség, mivel a bajai uton világosan jelzi a tábla, hogy „balra hajts!” Különben a vizsgálat lesz hivatva kideríteni, hogy kit terhel a felelősség. — A másik szerencsétlenség, mely már súlyosabb kimenetelű volt, szintén a tegnapi nap folyamán történt. Miatov Szvetozár a rendőrfelügyelő kétkerekű kocsiján iparkodott egy szállásra, amint egy rozoga hidon áthajtott, a kocsi oly nagyot zökken, hogy Miatov Szvetozár a kocsiból kibukott oly szerencsétlenül, hogy mind a két kezét kifecamította.

Garázda katonák.

Özv. Udvardi Julianna újvidéki örömházába a mult csütörtök éjjel négy uhlános katona tört be, kik csakhamar garázdálkodni kezdtek, úgy hogy a tulajdonosnő őket kiutasítani volt kénytelen. A hadiak a felszólításnak engedve, távoztak is az üzletből, de amint az utcára értek, kardjaikkal neki estek a kapuknak, ablakoknak és mindent, amit értek, összetörték. Multságuknak azonban véget vetett a zajra elősiető rendőrorjárat, mely a hős hadfiakat lefegyverezte és a katonai hatóságnak adta át.

Az adókiivető bizottság működése.

A Zombor város egyenes adókiivető bizottság elnökének folyó évi július hó 11-én 1/1906 számú átiratához képest Zombor szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy az 1905—1907 időszakra alakított adókiivető bizottság által az 1883. évi XLIV. t. c. 11. §-ának a) pontja értelmében megadóztatandó foglalkozásokat és üzleteket érdeklő javaslatoknak tárgyalása céljából a zombori egyenes adókiivető bizottságnak működése határidejéül f. évi augusztus hó 2-től kezdődőleg mint alább részletezve tüzetet ki, — és pedig tárgyalatni fognak:

Augusztus hó 2-án az 1011—1504. és 1652—2001. tétel alatti földbérletek, valamint az 1—59. tétel alatt levő: ács, állatorvosi magánygyakorlat, alkusz, almakereskedő, arany- és ezüstműves, zálogházi becstűs, artézi víz-hordó és asztalos.

Augusztus 3-án a 60—90. tételek alatt levő: bába, bádogos, banküzlet, bankbizományi üzlet, bizt. ügynökség, kivándorlási meghatalmazott, baromfi feles, lisztkereskedő és bétisztító.

Augusztus 4-én 91—158. tétel alatti: bérkocsis, bírósági végrehajtó, postaszállító, boeskoros, bognár, bolgár kertész és borbély.

Augusztus 6-án 159—209. t. a. borbély, bordélyos, nyersbőrkereskedő, bórkereskedő, butorkereskedő, kárpitos, gyapjúkereskedő, csapláros, hentes, eselédszerző és eséplőgéptulajdonos.

Augusztus 7-én 210—249. t. a. gőzeséplőgéptulajdonos, szeszfőző, csereüzlet, cím- és képfestő, cipész, cipőkereskedő, cirkusz, varieté, cukorárus, cukorkakészítő cukrász és dohányárus.

Augusztus 8-án 250—291. t. a. dohányárus, újságárus, dohány nagytdzsde, divatárus, ecetgyáros, élesztő készítő, előnyomda, esztergályos, fazekas, fényképész, fodrásznő, fogtechnikus, fogyasztási adó bérlőség, francia tanítónő, fuvaros, nyári fürdő tulajdonos és faedény és diszműárus.

Augusztus 9-én 292—313. t. a. fakereskedő, aprófa és szénkereskedő, bizományi üzlet, szatócs, katonai kórház élelmező, mézégető és utépitő, gabona bizományos, gabonakereskedő, gépkereskedő, szállítási üzlet, gőzfürdő és gőzmalom tulajdonos és gypemester.

Augusztus 10-én 314—358. t. a. gyógyszerész, gyolcsostót, gyümölcsárus, gesztenye süttő, gesztenyeárus, zöldségkereskedő, kofa, déli gyümölcskereskedő, csirke kofa, turós kofa, kenyérfő, hajótulajdonos, hangszerész és harisnyakötő.

Augusztus 11-én 359—408. t. a. hentes, zászari italmérő, laci konyha, sertéshizlaló, sertéskereskedő, mézárus, marhakereskedő, földbérlő, játékarus, diszműárus, kádár, kalapos, kalapkereskedő, kályhás, kantinos, markotányos, karácsonyfa árus, kárpitos és kocsifényező.

Augusztus 13-án 409—451. t. a. kávéház, kávé, kékfestő, kémiai tisztító, kéményséprő, kefekötő, kefekereskedő, városi kertész, késes, köszörűs, keztyűs, kifőző, kocsigyártó, kovács, kőfaragó, kőműves és építőmester.

Augusztus 14-én 452—491. t. a. könyvkereskedő, könyvkötő, könyvnyomda, lapkiadó, kórhinta tulajdonos, kir. közjegyző, koresmáros, italmérés, ételadás

Augusztus 16-án 492—526. t. a. koresmáros, üzletvezető, szatócs, szálloda, halász ipar.

Augusztus 17-én 527—556. t. a. koresmáros, szatócs, dohányárus, szikvizgyár, hentes, vadhus árus, vendéglős, borkereskedő.

Augusztus 18-án 557—590. t. a. vendéglős, kocsimáros, gőzeséplő tulajdonos, szállodás.

Augusztus 21-én 591—636. t. a. lakatos, géplakatos, artézi kufuró, lapszerkesztő, lisztkereskedő, mézkereskedő, vegyeskereskedő, lókupec, marhakereskedő, mérnök, mézesbabos, molnár, részesmolnár, szárazmolnár.

Augusztus 22-én 637—666. t. a. mosóintézet, vasalónő, női szabó, női kézmű munka, nyomdász, optikus, bőrdyngyár, órás, ékszerész, mechanikus.

Augusztus 23-án 667—714. t. a. orvos, ószeres, nyersbőrkereskedő, pálinkafőző, borkereskedő, papucsos, kenyérsütő, sütő, viaszgyertya árus, kenyérárus, lisztkereskedő, pék.

Augusztus 24-én 715—750. t. a. pléh-edényárus, kávémérő, posztófestő, puska- és rézműves, rőföskereskedő, rövidárkereskedő, ruhakereskedő, ruhatisztító és sertéskereskedő.

Augusztus 25-én 751—790. t. a. vegyeskereskedő, sókereskedő, sör eladás, sörkereskedő, szabó, ruhakereskedő, szállítási üzlet, szállító, szatócs és dohányárus.

Augusztus 27-én 791—830. t. a. szatócs és dohányárus.

Augusztus 28-án 831—854. t. a. szatócs és dohányárus, fűszerkereskedő és vegyeskereskedő.

Augusztus 29-én 855—899. t. a. szappankereskedő, szappanos, szeszárú nagykereskedő, szikvizgyártó, szikvizgyár, ecetkereskedő, szitakötő, szobafestő, mázoló, szűcs, női felöltő kereskedő, takács, tejgyár, temetkezési vállalat, tégláégető, teknőkereskedő, timár, tojáskereskedő és tollszedő.

Augusztus 30-án 900—930. és 984—1006. t. a. ügynök, tűzoltó-egylet, bizt. fő-ügynök, üveges, vállalkozó, vaskereskedő, vegyes-illatszkereskedő, virágárus, zárgondnok, zenekar, zenetanító, zenetanár, zongora hangoló és zongora-tanítónő.

Augusztus 31-én 931—953. t. a. ügyvéd.

Szeptember 1-én 1505—1553. t. a. új üzletek: ló- és sertésalkusz, aranyozó, asztalos, bába, bognár, bérkocsis, bordélyos, nyersbőrkereskedő, cipész, dohányárus, rabélelmezési vállalat, előnyomda, esernyőjavító, fényképész, géplakatos, gépkereskedő, gőzfürdő-bérlő és tulajdonos, gőzmalomtulajdonos, gránitmozaik készítő, gyógyszerész és gyümölcskereskedő.

Szeptember 3-án 1554—1603. t. a. új üzletek: harisnyakötő, hentes, kályharaktár, kenyérelárusító, kenyérsütő, kertész, bolgárkertész, volt városi kertész, kofa, kőműves, koresmáros, könyvkötő, kovács, közvetítő, lakatos, lisztkereskedő, mézárus, hentes, molnár, mosóintézet, vasalóintézet, nőikalap divatárus, pálinkafőző és papucsos

Szeptember 4-én 1604—1651. t. a. új üzletek: pék, puskaműves, rézműves, rőföskereskedő, rövidárú és diszmű kereskedő, sertéshizlaló, sütő, szabó, szatócs, gyümölcskereskedő és vegyeskereskedő, fűszer- és csemegekereskedő, szikvizgyáros, megyei székház tatarozási munkálat, tégláégető, ügynök és bizt. ügynök, ügyvéd, utépitési vállalat, varrónő, zombori jótékony szerb nőegylet mint női szabó és kézmű munka ipar, villanyvilágítási berendezések készítése, eladása és szerelése, mű- és élővirág és sirkoszuroló eladás, artézi víz-hordó, zálogháztulajdonos, zárgondnoki díj.

Szeptember 5-én a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek 1905. és 1906. évi adója.

A bizottság tárgyalásának kezdete mindenkor reggel 8 óra, tárgyalási helyisége a városháza ülésterme.

A hamis pénz. Biró: Ön fogorvosának tíz forintot fizetett egy betett fogért.

— Vádlott: Igen is.

— Biró: A tizforintos azonban hamis volt.

— Vádlott: A fog is.

Bizony, bizony, akit március megkímél, azt elviszi április,

enyelg olyik beteg, ha megkönnyebbül. De még a veszedelmes április is bizonyosan eltelik, a nélkül hogy e baljóslatu, enyelgő közmondást beváltaná, ha a beteg idejében megbízható s biztos hatású szerhez folyamodik. Hogy Thierry gyógyszerész balzsama kiválóképen ilyen szer, bizonyítja az ezernyi eredeti hálálkodó levelet tartalmazó füzet, melyet Thierry gyógyszerész (Pregrada, Rohitsch mellett) kívánatra ingyen és bérmentve megküld mindenkinek. Minden beteg okvetlenül olvassa el a mai hirdetést: Thierry balzsama stb. és rendelje meg a balzsamot.

Művészet — Irodalom.

Őszi virágok címen három műdal jelent meg Bárd Ferenc és Testvére zeneműkereskedésében Budapesten. Frigyes Sándor fiatal zeneszerző Petőfi, Kiss József és Ferke Ágost egy egy dalát zenésítette meg egyszerű dallamossággal és magyarosan. A Zenelap és a Hét kiváló elismeréssel szólnak az új zeneműről. A füzet ára 2 korona.

A „Vasárnapi Ujság” július 15-iki számának nagyobb része Rembrandt emlékének van szentelve, születésének negyyszázadik évfordulója alkalmából. A szám 21 képe közül kilenc a nagy németalföldi művész szébbnél-szebb festményeit és rézkarait mutatja be, Erdély Aladár cikke pedig pályafutását méltatja. Szépirodalmi közlemények e számban: gróf Zichy Géza és Gyökössy Endre egy-egy verse, Krudy Gyula elbeszélése, a „Regénytár” mellékleten Sas Ede regénye s az „Udvari élet a francia királyok alatt” című regényes korrajz. A tárcacikkek közt érdekes történelmi rajz szól „Egy fejedelmi barátság”-ról, ismertető cikk az Amerikában tervezett „tűzmentes városok”-ról, irodalomtörténelmi megemlékezés Kulcsár Istvánról, divateikk (képpel). Ezenkívül vannak még képek az orosz dumából s a baltosztoki zendülésről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet. Közintézetek s egyletek. Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkrónika”-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem utca 4. szám) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

Közgazdaság.**Széna, szalma, takarmány.**

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.00—2.80, muhar 3.20, alomszalma 1.45, zsupszalma 1.90, szecska 2.25, kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.70—3.00, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 9.75, tengeri 6.60, rozs 6.50, árpa 6.50—7.50 kor. 50 kilónként.

A rovarcsipésekről.

Ismét oly időszak következén be, amelyben a rovarcsipések rendszeren gyakoriak, azt hisszük: nem lesz felesleges, ha olvasóinkat néhány óvó- és gyógyító szerre figyelmeztetjük. Szunyogesipés ellen legbiztosabban ajánlható a szegfülöla. Ha az ember, kivált naplemente táján, fákkal benőtt vízenyős vidéken

tartózkodik, csakhamar meghallja maga körül azt a finom, álombaringató dongást, mely a szunyogok közellétét árulja el. Ilyenkor igen célszerű, hogy az ember rögtön szegfűolajjal kenje be féltető testrészét, arcát, kezét; attól a szunyogok menekülnek, mint az ördög a tömjén-füsttől. Olesőbb, de kevésbé kellemes, bár szintoly hatásos szer a szunyogok ellen a benzín.

Méhek csipése ellen legjobban biztosítja magát az ember nagy nyugalom, mozdulatlanság által. Azonban a legtöbb ember nem képes a zsiromgó táborban nyugodtan maradni, mert kis koruk óta nem tanították rá, hogy a méheket jó barátoknak tekintsék, akiktől ildomos magaviselet mellett nincs mit tartani. Tévesen állítják, hogy a méhek megismerik az embereket és különbséget tesznek ismerős és ismeretlen között, avagy hogy éppen baráti vagy ellenséges indulattal bírnak. Minden kizárólag a modortól függ, melyet irántuk tanúsítunk.

A vadméhek és darazsak sem bántanak senkit, aki őket nem bántja.

Az erdőben sok darázs és bögölyfaj van, az istállóban pedig különféle szurólegyek. Ezek a vad és házi állatoknak alkalmatlanabbak, mint az embernek. A lovat és szarvasmarhát babérlevél-főzettel való megkenés által lehet e kellemetlenségtől megmenteni. A kolumbácsi legyek és szunyogok ellen füstölni szokás. A szegény, oktalan jószág ösztönszerűleg siet a füst legsűrűbb felhőjébe, mely kegyetlen kínzóitól megmenti; inkább tűri a füst fojtogatását, mint a csipéseket.

Ami már most a netáni rovarcsipések gyógyítását illeti, arra nézve mindenki más-más szert tud ajánlani. Az egyik hideg vizet, a másik ecetet, a harmadik mézet, a negyedik olajat, sokan petrezselyem-levelet, némelyek a fügefű nedvét, a mák levét, meleg tejet tartanak biztos hatásúknak. Tapasztalat szerint azonban a legtöbb és legsikeresebb hatást sós pálinkával vagy szalmiakszeszszel való bedörzsöléssel lehet elérni.

E mellett van egy valóban csallhatatlan szerünk, mely rendkívül olesó, mindig kezünk ügyébe esik, a szomszédba se kell érte küldeni és sohasem hagy cserben. Ez a fülzsír, az a sűrű sárga nedv, melyet éppen a rovarok távoltartása végett alkotott a mindenről gondoskodó bölcs természet az ember fülébe. Ha ezzel megkenjük a megcsipett helyet, a fájdalom és gyuladás majdnem egy pillanat alatt elenyésznek.

Méhszurásnál azonban meg kell előbb győződnünk, hogy nem maradt-e fülünk a sebben, ami gyakran megcsip. Ha igen, akkor előbb a fülünköt kell — tü segélyével — eltávolítanunk.

Ha a szunyogok és kivált poloskák csipése után daganat keletkezik, mely erősen lüktet, e daganatot két oldalról erősen össze kell nyomni, míg a csipés helyén egy fehér nedvet tartalmazó kis hólyag jelenik meg, melyet felszúrva, a nyomkodást addig folytatjuk, míg a fehér nedvet egy csepp vér követi. Erre a lüktetés és csakhamar a daganat is elmúlik.

Minden körülmény között jó azonban és tanácsos, hogy a meleg napok alatt rendszeresen hordjon az ember egy kis üvege szalmiakszeszt magával, hogy a netáni rovarcsipést azonnal bekenhesse, mert nem tudhatni, hogy melyik válhat veszélyessé és az óvatosság e tekintetben sohasem árt. Azt mondja egy régi példabeszéd: „Jobb félni, mint megijedni!”

HIRDETÉSEK.

646/1906.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 2331/163. jkv. 1906. számú véghatározata folytán Vaskút község községi közdülő közutai és pedig: a garai határtól a községen keresztül a bajai határig 8-200 km., Vaskuttól a bácsbokodi határig 8 km., ebből kiágazólag a bácsborsódi határig 4 km., összesen 20-200 km. hosszban törzskönyvezendők lévén, azok műszaki (mérnöki térkép és műleírás) munkálataira ezennel pályázatot hirdetünk.

Feltételül kikötöttük, hogy a község a kilométert jelző oszlopokon kívül a munkálathoz semmi egyéb nem ad; mindent a vállalkozó sajátjából köteles fedezni.

Pályázók ajánlataikat a községi előjárósághoz címezve **folyó évi augusztus hó 8-ig** adhatják be. Kelt Vaskuton (Bács-Bodrog megye), 1906. évi július hó 11-én.

Szatmáry József, Kling Lőrinc,
jegyző. 3-2 bíró

2327/1906.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegyei törvényhatósági bizottság 1163/906. számú határozata folytán egy tanítói lakás egy tanteremmé és egy könyvtárszobává alakították át, mely építkezési munka biztosítása céljából megtartandó nyilvános szóbeli árlejtés **folyó évi augusztus hó 1-én d. e. 9 órájára** Mélykút községházához tűzetik ki.

Kikiáltási 3079 korona 77 fillér, melynek megfelelő 10% bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árlejtés megkezdése előtt leteendő.

Az árlejtési feltételek, tervek és költségvetés a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy zárt ajánlatok nem fogadtnak el.

Mélykuton, 1906. július 17-én.

Alföldy Géza, Sári András,
jegyző. 2-1 albiró.

34. sz.

Jegr. 1906.

PÁLYÁZATI HIRDETÉMÉNY.

A Jegricska felső lecsapoló társulat közgyűlése által rendszeresített vízmesteri állás betöltése végett pályázatot hirdetnek és felhívom pályázni szándékozókat, hogy képesítésüket, eddigi alkalmazásukat és nyelvismereteiket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket alulírt társulati elnök címére legkésőbb **folyó évi augusztus hó 15-éig** nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Az állás javadalmazása: Fizetése évenként 1400 korona, lakbérére 300 korona, utiátalánya 300 korona, összesen 2000 korona, mely összeg havi előleges részletekben fog a társulati

pénztárból kifizettetni. A megválasztandó vízmester a társulati elnök és a választmány rendelkezése alatt áll és a társulati ügyeken kívül más, akár magán, akár közérdekű ügyekkel csakis a társulati elnök előleges engedélye mellett foglalkozhatik.

Hódság, 1906. évi július hó 12-én.

Szemző Károly,

3-1

társulati elnök.

Törvényesen védve. Minden utánzást és minden utánnyomást büntetnek. — **A törvény nemismerése nem mentség.**

A bíró: Vádolt, ön csaknem összes és utolsó pénzt haszontalan módon teljesen értéktelen és hatástalan szerekre pazarolta, jó lehet önnek, mint csaknem mindenkinek, tudnia kellett, hogy **csakis Thierry balzsama és centifolium-kenőcse** a leg-

megbízhatóbb, leghatásosabb, csallhatatlan gyógyítószer minden esetben és ezt sok ezer köszönő-irat is bizonyítja.

A vádolt: Sajnos, többször rábeszéltettem magamat és a nekem ajánlott értéktelen és hatástalan szerek és hamisított balzsamokat megvásároltam, amit most nagyon sajnállok.

A bíró: A nem ismerés a törvény szerint nem igazolás és nem mentség. Miért nem küldette el magának Thierry pregradai gyógyszerész sok ezer bizonyítványával ellátott brosuráját, amikor pedig kívánatra ingyen és bérmentve mindenkinek megküldik?

A vádolt: Sajnos, erről nem voltam értesülve.

A bíró: Azzal a feltétellel, hogy ezt a mulasztást pótolni fogja, ezáltal még fölmentem az ön és hozzátartozói egészsége iránt köteles gondoskodás áthágása alól. De továbbra is kerülje minden más értéktelen és hatástalan surrogátum és hamisítvány megrendelését és alkalmazását és mindig csak Thierry balzsamát és centifolium-kenőcset használja, mint amelyek az egyedül biztos, megbízható és meglepően ható szerek. Az egészség törvényét mindnyájunknak készségesen, pontosan követnünk kell és figyelmen kívül hagyását, akár tudatlanságból, akár hanyagságból, bizonyára súlyos büntetés éri. vagy betegség, vagy legalább a szervezet és az egészségi állapot meggyöngülése formájában

A szenvedő emberiség segítségére és a fájdalom s a betegség enyhítésére a legmegbízhatóbban Thierry balzsama és centifolium-kenőcse szolgál és önnek nem kell tovább szenvednie, ha ezeket a nagyon olesó szereket állandóan a házában és magánál tartja és folytonosan használja.

Thierry balzsama páratlan szer köhögés, hurut, mellbaj, tuberkulózis, torokgyulladás, rekedtség, bronchitisz, tüdőbaj, májelfajulás, gyomorgöres, kólíka, emésztési zavar, közönséges influenza stb. ellen és biztos segítséget és sikert ad.

Ára: 12 kis, vagy 6 kettős üveg, vagy egyetlen nagy különleges üveg patenzárral **5 K franko.**

Thierry centifolium-kenőcse non plus ultra minden még oly régi seb, gyuladás, kisebesedett mell, melkemenyedés, orbánc, daganat, kelés, sérülés, karbunkulus, ujképződés, hólyag, a gyermekek kisebesedése stb. ellen.

Megpuhit és fájdalom nélkül kibuz a testbe hatolt minden idegen testet, minő az ólom, gáz, szálka, homok stb. jókor alkalmazva, csaknem mindig megakadályozza a vérmérgézést és fölőlegessé teszi a fájdalmas műtetet is.

Ára **2 tégelynek franko 3 K 60.**

A sok ezer eredeti köszönőirattal ellátott brosurát kívánatra mindenki megkapja ingyen és bérmentve. Szétküldi: csak a pénz előleges beküldése után, vagy utánvétellel: 26-15

THIERRY A.
gyógyszerész.

Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Kapható Zomborban:

NÉMET városi gyógyszerháza

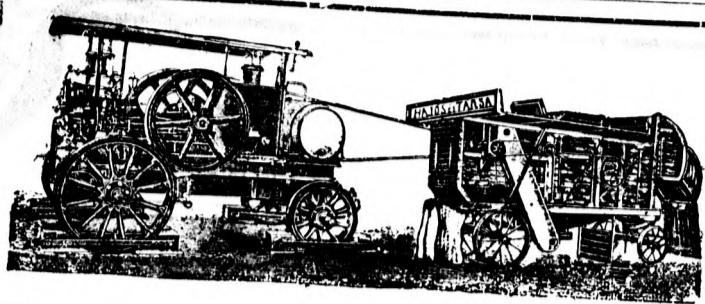
Szt. György-tér. Telefonszám 71.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothek
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

okain
börge

beteg
módo
a fen
Minde
csak s
készítő
cogme

**BENZIN-MOTOROS
CSEPLŐKÉSZLETEK.
BENZIN- ÉS SZIVÓGÁZ-
MOTOROK.**

Luxus- és teherszállító automobilmek.

KITÜNŐ GYÁRTMÁNYOK!

HAJÓS ÉS TÁRSA

okl. mérnökök

motor- és motorjármű vállalata

BUDAPEST, V., Sziget-utca 9. sz.

== Árjegyzék és költségvetés ingyen! ==

TELEFON 66-69.

*-30

TELEFON 66-69.

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti „BÄCHER“-féle

acélekéket és tégelyacél-eketestet vásárolja.

A Bächer-féle ekék és eketestek kigazdák számára is készülnek és úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében minden más gyártmányt felülmúlnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak. Az ekefej törhetetlen acélból készül, melyekért 5 évi szavatosságot vállalok.

Arjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök!

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyár raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

A MELICHÄR-féle cs. és kir. szabadalmazott

„UNICUM DRILL“

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 13 évben 26.000-nél több ily gép adatott el.

Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

MELICHÄR FERENC, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a

karánsebesi kályhagyárat

megvettük, s azt itt Zomborban még ez év folyamán üzembe helyezzük.

Vételünkkel azon szerencsés helyzetbe jutottunk, hogy 200 darab szép, jó és otesó kályhát a legkülönbözőbb színben, nagyságban és mintában ajánlhatunk a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe.

Kályháink a legjobb minőségű tűzálló agyagból, elsőrendű versenyképes minőségben készülnek.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget arról, hogy az agyagiparhoz tartozó bármely megrendelést elfogadhatunk és azt a legpontosabban teljesíthetjük.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, s jelenlegi mintaraktárunkat (Flórián-utca 14. sz., Bittermann-féle ház) megtekintésre ajánlván maradtunk tisztelettel

10-2

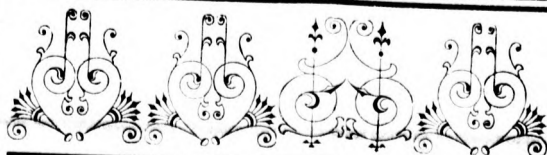
Ugry Mihály és Fia.

Fuchs József

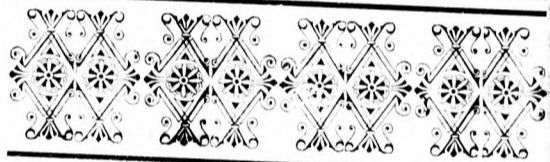
gabonakereskedő 10-5

BUDAPEST, V. Nádor-utca 11.

a Bácskának minden vidékén oly **szállítókat** keres, akik képesek **zabot, búzát, árpát, tengerit** waggonkint folyton szállítani.

A hajjalósa. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ minden börténygyászai is bebizonyították, a hajhullás képződés. Ezen képződés a betegségben szenvedők a leggyorsabb időben a leggyorsabban megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt megsebesíti és a haj gyökereit kiszáradja. Mintalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszesz“ és ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy néhányzori használat után megszüntet mindezen hajbetegséget, meggátolja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más e néven forgalomba hozott hajszesz csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedül készítőknél: **Koráni és Wachsmann drogeria és cosmeticai laboratorium, Szabadka.**

**Hungária fürdő
Nyári idény.**

Mindennap reggeli 5 óráig kezdve esti 8 óráig a nagyközönség **rendelkezésére áll.**

Gözfürdő:

Urak részére mindennap délelőtt 11 óráig esütörtök kivételével, kedden és szombaton délután is.

Hölgyek részére hétfőn, szerdán és pénteken d. u. fél 5 óráig, valamint esütörtökön délelőtt 11 óráig.

Zuhany:

Csak urak részére mindennap d. u. 5-8 óráig.

A kádfürdőt hölgyek és urak mindennap, vasárnap d. u. kivételével használhatják.

A nagy medencébe állandóan friss víz folyik.

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

**Községi nyomtatványokból
nagy raktár.**